

Finspångs kommun
kommun@finspang.se

2023-06-28
1 (17)
Dnr 2023:366

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
Finspångs grundskola

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Finspångs grundsärskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden och huvudmannens arbetssätt inom ett område. Inom varje område bedöms om skolan respektive huvudmannen uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola eller huvudman bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan och huvudmannen. Om en skola samt huvudmannen bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Finspångs grundsärskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 4, 5, 9–10 §§, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ och 11 kap. 2-3, 5, 8, 13 § skollagen (2010:800).

Läroplan för grundsärskolan (Lgrsär22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn följer upp och analyserar utbildningens genomförande, förutsättningar och elevernas kunskapsutveckling.

Utifrån uppföljningen bedömer rektorn undervisningens kvalitet och vidtar förbättringsåtgärder för att möta de behov som finns vid enheten. Rektorn leder och organiserar också det pedagogiska arbetet i syfte att skapa en tillgänglig lärmiljö och möjliggöra flexibla lösningar för elevernas utbildning. Rektorn arbetar också för att personalen har den kunskap och får det stöd som behövs.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn följer upp utbildningens genomförande och förutsättningar utifrån ett brett underlag. Rektorn gör besök i verksamheten, deltar vid behov på arbetslagsmöten och tar del av arbetslagens minnesanteckningar och utvärderingar. Rektorn har också regelbundna möten med bland annat skolenhetens så kallade närvarostödjare, olika personal från elevhälsan och elevrådet. Skolenhetens specialpedagog genomför också strukturerade lektionsobservationer och diskuterar undervisningens genomförande med rektorn. Vidare leder rektorn forum då elevhälsan träffar arbetslagen i syfte att följa upp elever och elevgrupper och för att arbeta med handledning och utveckling. Rektorn samlar också in information genom trygghetsenkäter, sammanställningar av kränkingsanmälningar och frånvaro.

Rektorn följer upp elevernas kunskapsutveckling. Det finns rutiner för hur lärarna ska dokumentera elevers kunskapsutveckling både för elever som läser ämnen och ämnesområden. Lärarna använder till exempel matriser där de genom ett färgsystem beskriver huruvida eleven uppnår förväntade kunskaper eller är på väg att nå förväntade kunskaper. Lärarnas sammanställningar av resultat diskuteras sedan i arbetslagen och med elevhälsan. Av intervjuer med rektorn och lärare som undervisar i ämnesområden framgår upplevda svårigheter med att följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling på gruppnivå. Det görs sammanställningar som diskuteras vid kunskapsanalyser men både lärarna och rektorn framhåller svårigheter då bedömningen i ämnesområden utgår från den enskilda elevens förutsättningar. Utifrån detta finns planerade insatser i syfte att utveckla lärarnas arbete med att följa upp och analysera verksamheten.

Utifrån uppföljningen görs en sammanställning av olika resultat som sedan analyseras. I sammanställningen ingår till exempel elevers betyg samt bedömningar av elevers kunskapsutveckling i relation till ämnesområdenas bedömningskriterier, trygghetsundersökningar, närvarostatistik och kränkingsanmälningar. Arbetslagen får i uppgift att analysera verksamheten utifrån de mål som finns i verksamhetsplanen samt frågor som rektorn skickar med utifrån sammanställningen. Vidare framgår av intervjuer med rektorn och elevhälsan att grundsärskolans trygghetsteam analyserar resultaten av trygghetsenkäter och att elevhälsan är delaktig i rektorns analys av de samlade resultaten. Rektorn och ledningsgruppen analyserar sedan de sammanställda resultaten tillsammans med arbetslagens dokumenterade analyser. Rektorn fortsätter sedan arbetet enligt huvudmannens rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet, som bland annat sker genom en dialog med huvudmannen samt genom att utarbeta en

kvalitetsrapport och en verksamhetsplan. Resultaten av analyserna blir också grund för skolans plan mot kränkande behandling.

Rektorn beslutar om utvecklingsåtgärder utifrån det som framkommer av uppföljningar och analyser. Av intervju med rektorn framgår att hen vidtagit olika åtgärder bland annat genom att göra anpassningar av lokaler. Till exempel har inventarier och lokaler setts över i syfte att reducera visuella störningsmoment för eleverna. Rektorn har även bytt ut dörrar för att minska störande ljud från korridorer. Utifrån vad som framkommer i samtal med personalen och av uppföljningar beslutar rektorn också om riktat stöd och handledning av elevhälsan. Till exempel har skolpsykologen genomfört observationer och därefter handlett arbetslag. Rektorn berättar också att lärare fått individuell handledning, till exempel om bedömning och betygssättning då det framkommit behov av det.

Ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på en tillgänglig och flexibel lärmiljö. Verksamheten organiseras i arbetslag där de lärare och elevassistenter som arbetar i en elevgrupp utgör arbetslaget. I varje arbetslag finns en arbetslagledare som också ingår i skolans ledningsgrupp tillsammans med rektorn och övriga arbetslagledare. Rektorn organiserar arbetslagen utifrån behov i elevgruppen och personalens kompetens. Till exempel kan en elevassistent byta arbetslag i samband med att en elev börjar högstadiet för att underlätta för eleven vid bytet av lokaler och personal. Rektorn har också skapat en organisation där lärare arbetar som resurs i varandras undervisning.

Vidare finns en tydlig struktur för arbetslagens samarbete med elevhälsan. Lärare kan lyfta individärenden med elevhälsan och elevhälsan arbetar även handledande. Från elevhälsan får lärarna också stöd kring hur de kan arbeta med lektionsstruktur, alternativ kommunikation eller annat stöd som behövs för att göra undervisningen tillgänglig för alla elever. Det kan också handla om att göra anpassningar i lokaler eller i elevers scheman.

Av observationer framgår att det finns grundläggande gemensamma strukturer och tillvägagångssätt i syfte att göra undervisningen tillgänglig för eleverna, exempelvis genom information om lektionsinnehåll och händelser under veckan. Det används också olika tekniska hjälpmedel så som talknappar, bildstöd, hörselskydd samt anpassningar i lokalerna genom avgränsande skärmar och grupperum. Av intervjuer med lärare och elevassistenter framgår att elevernas behov styr vilka hjälpmedel som används. Lärarna berättar också att de diskuterar hur olika miljöer påverkar eleverna

och anpassar undervisningen utifrån det. Det kan till exempel handla om att välja bort en förflyttning för en elev då miljöombyten i vissa fall kan vara störande.

Rektorn har skapat en organisation som ger undervisande lärare och övrig personal goda förutsättningar att få det stöd de behöver i verksamheten. Av intervjuer med lärare och elevassistenter framgår att arbetslagsmöten och möten med elevhälsan utgör ett stort stöd i arbetet. Rektorn har skapat utrymme för elevassistenter att delta vid arbetslagsmöten samt vid möten och handledning med elevhälsan. Elevhälsan arbetar aktivt med observationer och handledning av arbetslag och lärarna beskriver också att de delger varandra goda exempel i arbetslagen. Av intervjun med rektorn framgår att det finns lärare som endast har en del av sin lärartjänst i grundsärskolan. Utifrån tidigare konstaterade behov har rektorn ordnat så att även dessa lärare deltar vid vissa möten med övriga lärare. Rektorn har också sett till att de får den information och det stöd de behöver, exempelvis genom att specialpedagogen har träffar med dessa lärare. Det finns också en rutin för hur nyanställda lärare ska introduceras.

Utifrån de behov som framkommer i verksamheten beslutar rektorn om kompetensutvecklingsinsatser. Genom de samtal rektorn har med personalen i olika forum får rektorn information om vilka behov som finns och beslutar om fortbildningsinsatser. Av intervjuer framgår att det genomförts fortbildningsinsatser för de arbetslag som undervisar i ämnesområden genom ett material från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Det har även genomförts kurser i programmering och i att använda interaktiva tavlor i undervisningen. Lärarna har också gått kurs i läsmotivation och fått utbildning kring autism och lågaffektivt bemötande. Det skapas förutsättningar för lärare att läsa in behörighet till speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning och det genomförs kommungemensamma utbildningar för elevassistenter. Det framgår av intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen att det finns ett medvetet arbete som innebär ett tydligt fokus på undervisning istället för omsorg som tidigare beskrivs varit rådande. Detta arbetar rektorn med bland annat genom att satsa på kompetenshöjande insatser för personalen och genom att öka andelen personal med pedagogisk utbildning.

Skolenhetens organisation möjliggör flexibilitet i utbildningen utifrån elevernas förutsättningar vilket innebär att elever kan läsa en kombination av ämnen och ämnesområden i grundsärskolan eller läsa ett eller flera ämnen enligt grundskolans kursplaner. Rektorn och elevhälsan beskriver att det finns elever som läser flexibelt och att det kan göras på olika sätt utifrån elevens behov och förutsättningar. De

beskriver också att det förs samtal med eleven och elevens vårdnadshavare inför sådana beslut.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1

Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8

Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån centralt innehåll och tydliggör syftet för eleverna. Det finns gemensamma strukturer vars syfte är att skapa ett logiskt flöde och en bekant struktur i undervisningen och eleverna ges möjlighet att arbeta såväl enskilt som tillsammans. Vidare använder lärarna olika metoder i undervisningen för att skapa variation och bibehålla elevernas motivation. Lärare och elevassistenter anpassar undervisningen på olika sätt utifrån elevernas individuella förutsättningar och eleverna ges ett aktivt lärarstöd samt tillgång till individanpassade hjälpmedel.

Strukturerad undervisning

Lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån centralt innehåll och tydliggör syftet med undervisningen för eleverna. Lärarna som undervisar i ämnesområden berättar att de i sitt arbetslag har tagit fram en gemensam planering för undervisningen som sträcker sig över tre år. Undervisningen delas upp i olika perioder under vilka all undervisning utgår från ett och samma tema. Lärarna hjälps sedan åt att ta fram en övergripande lektionsplanering inom de olika temana som varje lärare sedan anpassar utifrån respektive elevgrupp. Enligt lärare som undervisar i ämnesområden pratar de inte så mycket med eleverna om syftet med undervisningen då det kan vara för abstrakt för många elever. Lärarna uppmärksammar istället eleverna på deras utveckling i stunden, bland annat genom så kallad positiv förstärkning. Lärarna som undervisar elever som läser ämnen i årskurs 1–6 har

gemensamma strukturer för att tydliggöra för eleverna vad som är syftet med olika arbetsmoment. Detta görs genom så kallade lokala pedagogiska planeringar där målen i läroplanen brutits ner till mål för de olika arbetsområdena. De presenterar planeringen för eleverna i början av ett arbetsområde och återkommer sedan till den löpande. På högstadiet används inte lokala pedagogiska planeringar i samma utsträckning men lärarna tydliggöra syftet med olika arbetsmoment för eleverna i undervisningen. Lärarna beskriver också att de informerar eleverna om betyg och betygskriterier men också om den praktiska nytta eleverna har av de kunskaper de utvecklar i skolan.

Undervisningen är strukturerad och skapar en tydlig och bekant struktur för eleverna. Av intervjuer med lärare framgår att de utgår från en gemensam lektionsstruktur i planeringen av undervisningen. Av observationer framgår att undervisningen innehåller, för gruppen anpassade, inledningar och avslut med tydlig information om såväl aktuell lektion som dagen och veckan. Lärare inleder lektioner med att återkoppla till vad de gjort tidigare och informera om vad eleverna förväntas ha gjort när lektionen är slut. Arbetssätten varierar mellan gruppövningar och enskilt arbete och av observationer framgår att eleverna på olika sätt får information om vilket material de ska arbeta med, var de ska vara samt med vilken personal eller klasskamrat de ska arbeta.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att arbeta och lära tillsammans samtidigt som strukturen tillåter olika individanpassningar. Lärarna berättar att de på olika sätt ser till att eleverna får arbeta tillsammans, exempelvis genom att inleda lektionerna med gemensam genomgång och gruppövningar för att sedan övergå till enskilt arbete. Av intervjuer med lärare och elevassistenter som undervisar i ämnesområden framgår att de särskilt arbetar för att eleverna ska tränas på turtagning och att arbeta tillsammans. De beskriver hur eleverna nu interagerar mer med varandra jämfört med tidigare tack vare ett medvetet arbete kring detta. Av observationer framgår hur lärare och elevassistenter anpassar stödet till eleverna för att möjliggöra för eleverna att delta vid gemensamma aktiviteter. Elevassistenter följer till exempel med elever i lekar och genomför samma övningar som eleverna samt hjälper elever att läsa upp texter de skrivit. I vissa fall tillåts elever arbeta med elevassistenter istället för kamrater om de vill det.

Varierad och stimulerande undervisning

Lärarna skapar variation och balans i undervisningen genom olika uppgifter och aktiviteter. Av intervjuer och observationer framgår att lärarna använder sig av olika miljöer så som klassrum och utemiljön. Det finns lokaler för olika ändamål och lärarna

använder också en intilliggande så kallad skolskog i undervisningen. Av observationer och intervjuer med lärare och elevassistenter framgår att lek är ett naturligt inslag i undervisningen och att de blandar teoretiska inslag med mer praktiska och taktila metoder. Lektionerna delas också upp i korta pass och eleverna ges ibland pauser för att bibehålla motivation. Lärarna berättar också att de utgår från elevers intresse och vardagliga fenomen för att göra undervisningen intressant och konkret.

Undervisningen anpassas för att bidra till elevernas progression. Av intervjuer och observationer framgår att lärarna på högstadiet planerar och förbereder individuellt anpassade uppgifter som eleverna sedan arbetar med under lektionerna. Även vid gemensamma övningar görs anpassningar till exempel genom att läraren ställer olika krav på elevens prestation eller genom vilken grad av stöd eleven får. Inom ämnesområden kan utmaningar handla om i vilket sammanhang en uppgift genomförs eller hur länge en elev ska vara aktiv. Av intervjuer med lärare, elevassistenter och elevhälsan framgår att de i arbetslagen för diskussioner om hur de kan anpassa och utmana elever utifrån individuella behov och förutsättningar och elevhälsan bistår med fördjupade kartläggningar i arbetet.

Eleverna ges ett aktivt lärarstöd och undervisningen utmanar eleverna utifrån deras individuella förutsättningar. Både lärare och elevassistenter berättar att de kontinuerligt arbetar med att ge eleverna ett för dem anpassat stöd men att de samtidigt utmanar eleverna att bli mer självständiga genom att som personal ta ett steg tillbaka. Detta arbetssätt framkommer även genom lektionsobservationer, då lärare och elevassistenter svarar på elevers frågor med en motfråga för att eleven själv ska komma fram till ett svar. Lärarna berättar också vid intervjun att de arbetar med så kallad positiv förstärkning och att de genom att variera vilken personal som arbetar närmast en elev bidrar till att utveckla elevens självständighet och förmåga att samverka med olika människor i olika sammanhang.

Lärare och elevassistenter använder individanpassade hjälpmedel i undervisningen. Av observationer framgår att eleverna har tillgång till olika tekniska hjälpmedel i arbetet med att ta del av och själv producera text. Det finns olika hjälpmedel i syfte att bibehålla koncentrationen så som avgränsande skärmar och hörselkåpor. Lärarna använder också interaktiva tavlor och tekniska hjälpmedel för att informera om innehållet i uppgifter och om hur länge en uppgift ska pågå. Det framgår också av observationer att eleverna ges möjlighet att använda olika rum. Vidare framkommer av observationer och intervjuer med lärare och elevassistenter att de arbetar med tecken som stöd i olika utsträckning utifrån behov.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ och 11 kap. 2 § skollagen.
Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1
Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8
Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att skolan arbetar aktivt för att eleverna ska uppleva social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen. Personalen följer upp elevernas trygghet, identifierar utvecklingsbehov och vidtar förbättringsåtgärder. Det genomförs också främjande och förebyggande insatser. Genom att kontinuerligt arbeta med olika besök i samhället arbetar skolan också för att ge elever förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Trygghet i sociala sammanhang

Utbildningen utformas på ett sätt som skapar förutsättningar för trygghet och social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen. Undervisningen i ämnesområden var tidigare lokaliserad till andra lokaler men har under vårterminen 2023 flyttats till Nyhemsskolan. Lärarna beskriver att förutsättningarna för social gemenskap förbättrats i och med flytten. Vidare framgår av intervjuer med lärare och rektorn att elever som ska byta från mellanstadiet till högstadiet får gå till högstadiets lokaler terminen före bytet för att vänja sig vid den nya miljön. På låg- och mellanstadiet anpassas rasterna så att elever ska få möjlighet att träffa elever från grundskolan samtidigt som lärarna berättar att de också gör anpassningar för att minska antalet elever på samma plats samtidigt. Lärare och elevassistenter berättar att eleverna i grundsärskolan har vänner i grundskolans högstadium och deltar i gemensamma aktiviteter på rasterna. Samtidigt finns lokaler öppna särskilt för eleverna i grundsärskolan där de kan träffa kamrater från andra klasser i grundsärskolan under rasterna. Vidare framgår av intervjuer och inskickat material att det genomförs gemensamma aktiviteter för alla elever på Nyhemsskolan. I samband med att elever går ut årskurs 9 har grundsärskolan och grundskolan ett gemensamt firande. Det

genomförs också gemensamma temadagar så som skräpplockardagar. Eleverna i grundsärskolan deltar i matråd tillsammans med elever i grundskolan och ansvarar för försäljning i Nyhemsskolans gemensamma café.

Skolan följer upp elevernas situation kring trygghet och diskuterar den löpande i olika forum. Eleverna berättar vid intervjun att de är trygga på skolan och att personalen tar reda på deras upplevda trygghet genom enkäter och vid elevråd. Av intervju med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det genomförs olika trygghetsenkäter med eleverna, en enkät som huvudmannen skickar ut varje år samt en som grundsärskolans trygghetsgrupp genomför. Trygghetsgruppens enkät är anpassad för målgruppen genom bildstöd. De kartlägger också otrygga platser och huvudmannens representanter berättar vid intervjun att de sammanställer statistik om kränkingsanmälningar, tillbudsrapporter och frånvaro. På Nyhemsskolan finns förutom grundsärskolan två grundskoleenheter, Nyhemsskolan F-6 och Nyhemsskolan 7-9, med varsin rektor. Samverkansformer mellan grundsärskolan och grundskola har skapats där de tre rektorerna bland annat diskuterar trygghetsfrågor. Grundsärskolans trygghetsgrupp ansvarar för att analysera resultaten från trygghetsenkäterna och detta ligger till grund för skolenhetens plan mot kränkande behandling. Av intervju med rektorn och av skolenhetens kvalitetsrapport för förra läsåret framkommer att skolenheten tidigare har haft problem relaterade till tryggheten men att vidtagna insatser haft effekt. Enligt rektorn inträffar dock fall av kränkande behandling och åtgärder vidtas utifrån detta.

Skolan arbetar främjande och förebyggande och sätter utifrån behov in anpassade åtgärder i syfte att skapa trygghet och bidra till elevernas personliga utveckling. Elevassistenterna berättar att de varierar vilka elever de arbetar med för att eleverna ska vara vana att arbeta med olika vuxna. De beskriver också att undervisningen på så sätt blir mindre sårbar till exempel vid personalens sjukfrånvaro. Vidare beskriver lärare och elevassistenter att de arbetar främjande i vardagen genom att öppna upp rum för att uppmuntra elever att träffa andra och i de nya lokalerna där ämnesområden finns har de ett särskilt bord dit eleverna kan gå om de vill samarbeta med någon annan elev. Rektorn berättar också att det gjorts insatser för att öka annan personals, som inte arbetar inom grundsärskolan, kunskaper om skolformen. Bland annat har den centrala elevhälsan hållit föreläsningar om skolformen och om funktionsnedsättningar. Elevhälsan berättar också att de två gånger per år bjuder in all personal på Nyhemsskolan, både från grundsär- och grundskolan, för att diskutera trygghetsfrågor.

Deltagande i samhällsliv

Det finns ett planerat arbete för att ge eleverna förutsättningar till aktivt deltagande i samhällslivet. Det framgår av intervjuer och inskickat material att det finns en gemensam plan i kommunen för arbetet med studie- och yrkesvägledning och grundskolan har en lokal plan för arbetet med studiebesök och praktik. Lärarna berättar också att de samverkar för att hitta gemensamma strukturer för hur besök i närsamhället kan planeras och genomföras och de delar också med sig av goda exempel. De berättar också att det finns en kultursamordnare som planerar besök och sköter kontakter med närsamhället. Eleverna berättar vid intervjun att de gör många besök utanför skolan, de har till exempel varit och badat, besökt ett glasbruk och varit hos en smed. Både elever och lärare beskriver att de arbetar med besöken som en del av undervisningen. Till exempel berättar eleverna att de pratar om olika saker inför besöken och till exempel diskuterar beteende i trafiken. Lärarna berättar också att de kopplar besök till olika digitala tekniker så som att diskutera busstidtabeller och söka information på internet. De diskuterar även trygghet på sociala plattformar med eleverna utifrån behov i de olika elevgrupperna. Vidare beskriver lärarna att de gör studiebesök på gymnasieskolor inför gymnasievalet och att studie- och yrkesvägledaren involveras i undervisningen bland annat genom att träna elever på att skriva ansökningsbrev. Studie- och yrkesvägledaren arbetar också i elevgrupperna med frågor som rör elevernas uppfattning om sig själva kopplat till yrkesval. Av intervju med rektorn framgår att de i undervisningen arbetar med frågor kopplat till diskrimineringsgrunderna. De diskuterar bland annat frågor kopplat till kön i olika grupper och arbetar för att ge alla elever samma förutsättningar, exempelvis inför gymnasieval. Samtidigt framgår att skolans arbete för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling är begränsat. Elevhälsan beskriver vid intervjun att de arbetar med elevernas självkännet men att de ännu inte deltar i något arbete i syfte att motverka att eleverna gör val utifrån stereotypa föreställningar om manligt och kvinnligt. Skolinspektionen vill därför framhålla skolans uppdrag och vikten av att verka för att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av till exempel könstillhörighet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§ och 11 kap. 2, 3, 5, 11, 15–17, 19–23 §§ skollagen.

10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgrsär22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att lärarna kontinuerligt arbetar med att följa upp och bedöma elevernas kunskapsutveckling samt återkoppla detta till eleverna. Bedömningarna utgör också underlag för anpassningar av undervisningen. Vidare ges lärarna goda förutsättningar att kontinuerligt samverka kring bedömning och betygsättning samt utveckla sin bedömarkompetens.

Fortlöpande bedömning

Lärarna bedömer fortlöpande elevernas progression i ämnen och ämnesområden och ger återkoppling till eleverna. Lärarna som undervisar i ämnesområden utgår ifrån ett gemensamt material där de sätter upp mål för eleverna. De följer sedan upp hur eleven utvecklas i relation till målen och i vilken omfattning eleven genomför uppgifter självständigt eller med stöd. Lärarna för löpande diskussioner om elevernas progression och återkopplar till eleven med hjälp av bilder och genom att sätta ord på vad eleven gör och hur det går. Lärarna framhåller vikten av att återkoppling till elever sker i direkt anslutning till att eleven genomför en uppgift för att det ska bli tydligt för eleven. Av intervjuer med lärare och elevassistenter som arbetar med elever som läser ämnen framgår att de följer upp elevernas progression på olika sätt. Gemensamt är att de sätter upp mål för arbetsområden och för eleverna som de sedan följer upp. De tydliggör för eleverna vad de arbetat med genom att repetera målen samt genom att på olika sätt visualisera när något är avklarat. Till exempel använder lärare klistermärken för att markera när ett moment är genomfört eller ett mål är nått. Av intervjuer med lärare och elevassistenter framgår att elevernas progression diskuteras löpande. I vissa arbetslag fyller elevassistenter i loggböcker och i andra sker överföringen av information mellan elevassistenter och lärare muntligt eller med hjälp

av digitala verktyg. Vidare berättar rektorn att lärarna använder de obligatoriska bedömningsstöden.

Lärare gör löpande anpassningar av undervisningen utifrån vad som framkommer i bedömningsarbetet och diskussioner i arbetslaget. Lärarna berättar att de vartefter eleverna visar på progression lägger till utmaningar i undervisningen. De arbetar också aktivt med elevernas uppsatta mål genom att justera dessa utifrån elevernas förutsättningar. Vid en observation av undervisningen i ämnesområden genomför elever och personal en lek som läraren berättar att de arbetat med under en tid. Till en början genomförde personalen till stor del leken men har efter hand kunnat involvera eleverna mer och anpassat utmaningarna utifrån vad eleverna visat att de kan.

Lärarna arbetar aktivt med att dokumentera elevernas arbete och kunskapsutveckling. Rektorn berättar att de utvecklat arbetet med att dokumentera elevernas kunskapsutveckling för att bedömningen ska bli mer likvärdig. Genom det arbetssätt som används försvinner heller inte information om elevers kunskaper om en personal skulle sluta. Av intervjuer med lärare och elevassistenter framgår att de använder olika metoder för att dokumentera elevernas arbete och kunskapsutveckling i vardagen. Inför utvecklingssamtal och kunskaps- och betygsanalyser dokumenterar lärarna sina omdömen om elevernas kunskapsutveckling i skolans digitala lärplattform. För ämnesområden finns gemensamma matriser med färgsystem för att dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Dokumentationen utgör sedan underlag för att informera vårdnadshavare samt för diskussioner i arbetslag och vid kunskaps- och betygsanalyser som genomförs en gång per termin.

Samverkan och utveckling av lärarnas bedömarkompetens

Lärarna samverkar kring bedömningsfrågor och betygsättning. I skolenhetens mötesstruktur finns tid avsatt för samverkan och inom ramen för detta ingår även samverkan kring bedömning och betygsättning. Till exempel diskuteras hur bedömnings- och betygskriteriernas värdeord ska tolkas och rektorn har utifrån behov tagit fram en lathund som stöd för lärarna i arbetet med bedömning. Några riktade möten i syfte att utveckla lärarnas bedömarkompetens mer generellt har lärarna inte haft. Av intervju med rektorn och lärarna framgår dock att de haft gemensamma föreläsningar om bedömning i kommunen och att de vid kunskapsanalysmöten för diskussioner som bidrar till att utveckla lärarnas bedömarkompetens. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår också att ett arbete är planerat för att stärka samsynen kring innebörden i värdeorden för lärarna som undervisar i ämnesområden.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.
Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att huvudmannen följer upp utbildningens förutsättningar och genomförande på ett systematiskt och utförligt sätt och arbetar för att skapa goda förutsättningar för utbildningen. Vidare ger huvudmannen rektorn ett anpassat stöd för att möjliggöra en utveckling av utbildningen utifrån skolenhetens behov.

Uppföljning och analys av verksamheten

Huvudmannen följer på ett systematiskt sätt upp verksamheten genom att samla in resultat och bedöma dess kvalitet. Arbetet utgår från ett årshjul för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete där rutiner och ansvarsområden finns beskrivna. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen bland annat sammanställer betyg och resultat gällande trygghet och trivsel. Utifrån de sammanställda resultaten har huvudmannen kvalitetsdialoger med rektorn då det görs en gemensam analys av verksamheten. Både representanter för förvaltningen och den politiska nivån deltar vid kvalitetsdialogerna. Av intervju med rektorn och representanter för huvudmannen framgår också att huvudmannen får en bild av verksamhetens förutsättningar och genomförande genom verksamhetsbesök och riktade frågor till rektorn. Frågorna rör bland annat förändringar och avvikelser i resultaten.

Huvudmannen arbetar också långsiktigt och systematiskt för att skapa goda förutsättningar för utbildningen. Av intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framgår att det pågått ett utvecklingsarbete vad gäller grundskolan under en tid. Huvudmannen har bland annat beslutat att slå samman grundskolans verksamhet och anställa en rektor med erfarenhet av skolformen. Rektor har fått ett uppdrag att arbeta för att ge verksamheten ett tydligt fokus på utbildning. Rektor har sedan dess arbetat med att anställa fler lärare istället för elevassistenter och

huvudmannen har stöttat arbetet genom att anpassa verksamhetens budget. Vårterminen 2023 slogs kommunens två verksamheter för undervisning i ämnesområden ihop och flyttade till Nyhemsskolan där övriga grundsärskolan sedan tidigare finns. Huvudmannens representanter beskriver flytten som ett steg mot att förbättra elevernas möjligheter att läsa flexibelt. Rektorn beskriver också insatser i syfte att förbättra verksamhetens förutsättningar genom inköp av material och anpassningar av lokaler. Huvudmannen arbetar också med kompetenshöjande insatser, bland annat genom riktade utbildningar till elevassistenter och insatser för att fler personal ska läsa in behörighet för undervisning i skolformen. Utifrån behov som framkommit har huvudmannen också inlett ett arbete i syfte att förbättra övergångarna mellan grundsär- och gymnasiesärskolan.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Huvudmannen ger rektorn ett anpassat stöd i arbetet med att leda och utveckla utbildningen i grundsärskolan. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framgår att det finns en struktur för olika möten där rektorn deltar och får stöd. Rektorn träffar rektorer från grundskolan i kommunen vid regelbundna verksamhetsmöten men har också verksamhetsmöten tillsammans med rektorn för gymnasiesärskolan i kommunen och verksamhetschefen. Vidare ger huvudmannen rektorn stöd utifrån behov i frågor som till exempel rör lokaler, ekonomi och personal. Rektorn beskriver vid intervjun att hen får ett stort stöd från huvudmannen och att skolchefen och verksamhetschefen har goda kunskaper om skolformen. Huvudmannens representanter berättar också att det även finns en kompetensutvecklingsplan för rektorn.

Vidare framgår av intervju med rektorn och representanter för huvudmannen att rektorn ingår i ett nätverk med rektorer för grundsärskolor i länet. Nätverket är ett initiativ från verksamhetschefen och möten genomförs digitalt eller fysiskt cirka en gång per kvartal.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Eleonor Duvander

Beslutsfattare
Signerat av: Eleonor Duvander

X Daniel Nilsson

Föredragande
Signerat av: Daniel Nilsson

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 12 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- 1 gruppintervjuer med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 3–5 april 2023. Besöket genomfördes av utredarna Daniel Nilsson och Anders Berggren.

Finspångs grundsärskola bedriver verksamhet inom grundsärskola för årskurs 1–9, inom ämnen och ämnesområden. Skolenheten leds av en rektor. Finspångs grundsärskola är lokaliserad till Nyhemsskolan. Eleverna är uppdelade i fem klasser, en klass för elever som läser ämnen årskurs 1–6 och två klasser som läser ämnen årskurs 7–9. För elever som läser ämnesområden årskurs 1–9 finns två klasser. Totalt är det 21 elever som läser ämnesområden som huvudsaklig inriktning och 23 elever som läser ämnen som huvudsaklig inriktning. Det finns också elever som läser en kombination av ämnen och ämnesområden. Personalen som arbetar med en klass utgör ett arbetslag med en arbetslagsledare. Undervisningen för elever som läser ämnesområden bedrivs sedan några veckor in på vårterminen 2023 i en paviljong i anslutning till Nyhemsskolan.

På Nyhemsskolan finns också grundskoleenheterna Nyhemsskolan F–6 och Nyhemsskolan 7–9. Grundsärskolan delar uppehållsytor och utemiljö med grundskolan.